

Entre muletes i llaguts, mestres d'aixa i navegació fluvial

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

Festa del Riu de Móra d'Ebre. Ahir la capital de la Ribera va celebrar la seua emblemàtica Festa del Riu, l'únic poble riberenc que ha mantingut la tradició durant segles. El morenc Joan Pujol i Pedret n'és un expert en la matèria

Navegant dalt d'un llagut per l'Ebre, Lo Roget, que ha sortit de l'embarcador d'Ascó i passant pel Pas de l'Ase, he viscut una tarda meravellosa. Tronava, hi havia tempestes i negrors amenaçadors que sonaven llunyanes. El garbí bufava apaivagant la temperatura calorosa i movent els ramatges dels arbres de ribera. Raigs de sol apareixien de tard en tard, reflectint sobre les verdoses aigües ebreques. Un historiador, el morenc Joan Pujol i Pedret, parlava assegut a les escales i una vintena de persones escoltaven l'apassionant lliçó que relataba sobre el seu llibre *Mestres d'Aixa de Miravet*, amb la col·laboració de Vicent Benaiques, Vicent Borràs i Narcís Borrell en a aportar dades i fotografies. L'Anna Ferrús arquitecta de Patrimoni del Departament de Cultura, ha presentat a l'autor.

Historiador de 78 anys es defineix com autodidacta, però és un savi en la matèria, un doctor de molt saber i de molts anys d'experiència, enamorat del riu i el que l'envolta. Va començar a escriure als 65, un cop es va jubilar i pretén

El morenc Joan Pujol i Pedret acaba de publicar un llibre sobre mestres d'aixa

que quedin escrits els seus records per la memòria històrica del futur. És autor de llibres, com *Muletes i llaguts*, premi Artur Bladé del 2016, entre altres, *Llaguts de la Ribera d'Ebre dels segles XIX i XX*, i *Història del llagut Cardenal*, guardonats per diferents associacions. Estima el majestuós Ebre que ha estat l'encant de la seva vida i l'ha marcat com un «honoris causa» per l'amor que li professa. Va començar a treballar de pagès però va recalcar el camí professional a la Central Nuclear d'Ascó on es va distingir d'encarregat de neteja i descontaminació radiològica i d'allí va assumir altres càrrecs de responsabilitat empresarial a la

La Festa del Riu de Móra d'Ebre recupera el tradicional toc del corn de llaguter. FOTO: JOAN REVILLAS

mateixa nuclear, i a Repsol i Petrolí. Fent treballs esporàdics de descontaminació radiològica a les CC NN de Vandellòs i Santa Maria de Garoña.

Al riu hi va començar a traginar d'adolescent, als 14 anys, a navegar i a pescar. Als 18 ja va comprar una barca i ha navegat amb vela, rem i perxa. Va ser soci fundador del Club Nàutic de Móra d'Ebre i qualifica que és l'únic poble riberenc que ha mantingut la tradició de fa segles. Aquest Club va estar federat a l'Espanyola de Rem i ell en va fer un curs de monitor a Madrid. Alternant amb la professió mai ha deixat «lo riu», ha rebut informació dels mestres d'aixa de Miravet, Manuel Borrell Pedrola, lo Calafat, fill de Ca Burot, que el seu pare fuster de ribera, Manuel Borrell Lozano, va construir set llaguts per la Societat Electroquímica de Flix, que disposava de drassanes per fer tasques de manteniment i reparació dels llaguts de la fàbrica. Dues d'elles encara funcionen, «Democràcia» i «Nostra Senyora de l'Assumpció», i una ter-

cera construïda l'any 1940, queda a Benifallet.

I també l'han informat els germans Narcís i Jordi Borrell, coneixedors dels procediments tradicionals de construcció naval, com és el «fiscar», tècnica per fabricar les taules, donar-los forma corbada, d'estopa i pintar per garantir la seva impermeabilitat. Com a mestre ho coneix tot; les pontones, els nu-

sos naviliers, el toc de corn del llagut, els camins de sirga o la pesca fluvial, entre altres.

En relació amb la seva afició pel riu, el Sr. Pujol explica que no sap exactament d'on li prové, però assenyala que, de ben jove, el riu ja l'«apassionava» i l'«atreïa» pel seu encant.

Sobre la seva vinculació amb la construcció de muletes, explica que no és constructor d'aquestes embarcacions, sinó que només n'ha fet reparacions. Tot i això, afegeix que actualment té «entre mans construir-ne una».

Pel que fa a les activitats que es duen a terme al Club Nàutic de Móra d'Ebre, detalla que s'hi organitzen sessions de preparació física al gimnàs, natació a la piscina, cursos de rem i de vela, així com activitats destinades a ensenyar la realització de nusos mariners. El Club va ser fundat l'any 1956.

Respecte al seu funcionament i finançament, explica que el Club compta amb més de 300 socis i que es manté gràcies a les quotes que aquests aporten. També par-

“

Durant segles, el transport de mercaderies es va fer principalment pel riu, circumstància que va convertir Móra en un important punt

ticipen en activitats relacionades amb les festes majors, commemoracions importants i actes organitzats per les poblacions riberenques que els ho sol·liciten. Habitualment recorren el tram entre Móra d'Ebre i Garcia.

Finalment, sobre la importància del riu i del Club per a Móra d'Ebre, el Sr. Pujol remarca que el riu ha estat «molt lligat a Móra des de temps immemorials». Recorda que la carretera N-420, en funcionament des de 1860, no va disposar de pont fins cinquanta anys més tard, fet que obligava a transportar persones, carruatges i mercaderies d'una riba a l'altra mitjançant embarcacions. Igualment, assenyala que, durant la Batalla de l'Ebre, el pont va ser destruït i posteriorment reconstruït.

Durant segles el transport de mercaderies es va fer principalment pel riu, circumstància que va convertir Móra en un important punt d'embarcador. També molts pagesos amb terres als Masos havien de travessar l'Ebre per treballar-les i per transportar-ne els fruits. Per aquest motiu, considera que el Club representa per al municipi la memòria d'un passat estretament vinculat al riu i a la seva transcendència històrica. Finalment, valora positivament la implicació de la joventut en l'entitat, fet que, segons ell, dona esperances per garantir en el futur el manteniment del «lligam ancestral de Móra i l'Ebre».

JORNADA Reconeixement a la festa

● Ahir a la tarda es va celebrar l'acte principal de la Festa del Riu de Móra d'Ebre. Es va fer el nomenament de José Antonio Serres Mota com a Daliner d'Honor i es va descobrir la placa commemorativa del reconeixement com a Festa Tradicional d'Interès Nacional, una distinció que posa en valor la seua singularitat.